

Kokousaika: 21.11.2023 klo 18.00
Kokouspaikka: Kunnanvirasto, Perttulantie 20, Ypäjä

Nro (§)	Asia	Sivu
KH 14 §	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	29
KH 15 §	Pöytäkirjan tarkastus ja nähtävänäpito sekä ääntenlaskijat	30
KH 16 §	Käsittelyjärjestys.....	31
KH 17 §	Saapuneet asiakirjat	32
KH 18 §	Keskusvaalilautakunnan työskentely	33
KH 19 §	Keskusvaalilautakunnan sihteeri.....	34
KH 20 §	Vaaliviranomaisten kouluttaminen	35
KH 21 §	Keskusvaalilautakunnan kokoukset	36
KH 22 §	Ilmoitus oikeusministeriölle vaalitietojärjestelmän kuntakäyttäjistä.....	37
KH 23 §	Eduskuntavaalien ulkomainonta	38
KH 24 §	Vaalitoimitsijat yleisessä ennakkoäänestyspaikassa sekä koti- ja	39
KH 25 §	Vaaleista tiedottaminen	40

Riitta Pyykkö

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja

Kokousaika: 21.11.2023 klo 18.00–18.45
Kokouspaikka: Kunnanvirasto, Perttulantie 20, Ypäjä

Läsnäolo:

keskusvaalilautakunnan jäsenet

☒ Riitta Pyykkö	Kvltk. Puheenjohtaja
☐ Terhi Löfstedt	Kvltk. 1. vpj.
☐ Janika Varjorinne	
☒ Jari Vähänen	
☒ Veijo Simola	
☒ Tuomas Rautio	Kvltk. Sihteeri

varajäsenet

☐ Eetu Niemi
☐ Mirva Ylösmäki
☒ Kari Leppälahti
☐ Virve Vieraankivi
☒ Eeva Suvanto
☐ Hannu Lehtinen
☐ Simo Suonpää
☐ Kalle Kähkönen
☐ Tapio Ahonen
☐ Jannika Timonen
☐ Jonna Hakamäki
☐ Mirja Jokio
☐ Päivi Pietiäinen
☐ Jouni Paloposki
☐ Miika Lehtinen

Vakuudeksi

Riitta Pyykkö
Puheenjohtaja

Tuomas Rautio
Pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Veijo Simola
Pöytäkirjan tarkastaja

Jari Vähänen
Pöytäkirjan tarkastaja

Pöytäkirjan nähtävänäpito

Päätöksen mukaan 15 §

Mia-Maria Ankelo
Ilmoitustaulunhoitaja

KH 14 §

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Selostus: Valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta.

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Kunnan keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäsenisenä.

Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittelystä:

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

Otteet/tiedoksi: -

KH 15 § Pöytäkirjan tarkastus ja nähtävänäpito sekä ääntenlaskijat

Selostus: Kuntalain 140 §:n mukaan toimielimen pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Päätöksen katsotaan tulleen yleisesti tietoon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pidetty näin nähtävänä. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kunta voi päättää tämän lisäksi myös muusta toimielinten pöytäkirjojen nähtävänä pidosta.

Ypäjäen kunnan hallintosäännön 143 § mukaan toimielimen pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouksen tarkastettu pöytäkirja, johon on liitetty oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus, pidetään yleisesti nähtävänä Ypäjäen kunnanvirastossa 27.11.2023 klo 9.00–12.00

Valmistelija: Toimistos sihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Lautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi jäsentään, jotka toimivat samalla ääntenlaskijoina. Tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin X ja X. Tämän kokouksen pöytäkirja tarkastetaan heti kokouksen jälkeen. Tarkastettu pöytäkirja pidetään sähköisesti nähtävänä maanantaina 27.11.2023 klo 12.00 alkaen, kunnan yleisillä internetsivuilla ja kunnanviraston palvelupisteellä klo 12.00–17.00. Pöytäkirjan katsotaan tulleen yleisesti tietoon torstaina 4.12.2023, jolloin 14 päivän oikaisuvaatimusaika alkaa kulua

Käsittelystä:

Päätös: Lautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi jäsentään, jotka toimivat samalla ääntenlaskijoina. Tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Veijo Simola ja Jari Vähänen. Tämän kokouksen pöytäkirja tarkastetaan heti kokouksen jälkeen. Tarkastettu pöytäkirja pidetään sähköisesti nähtävänä maanantaina 27.11.2023 klo 12.00 alkaen, kunnan yleisillä internetsivuilla ja kunnanviraston palvelupisteellä klo 12.00–17.00. Pöytäkirjan katsotaan tulleen yleisesti tietoon torstaina 4.12.2023, jolloin 14 päivän oikaisuvaatimusaika alkaa kulua

KH 16 § Käsittelyjärjestys

Selostus: Ypäjän kunnan hallintosäännön 133 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitilin toisin päätä. Toimitilin voi päättää ottaa käsiteltäväksi sellaisenkin asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa (hallintosääntö 134 §).

Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi.

Käsittelystä:

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

Otteet/tiedoksi: -

KH 17 § Saapuneet asiakirjat

- Selostus: Asiakirja
- Ohjekirje kunnille vaalimateriaalin tilausjärjestelmästä
 - Äänestyspaikkojen ja keskusvaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen presidentinvaalissa 2024
 - Vaalitietojärjestelmä hetkellisesti poissa käytöstä, pohjatietojen ylläpito aukeaa 23.10.2023
 - Tiedote keskusvaalilautakunnille pieni ele -vaalikeräyksestä
- Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000
- Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi.
- Käsittelystä:
- Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.
- Otteet/tiedoksi: -

KH 18 § Keskusvaalilautakunnan työskentely

Selostus: Vaalilain 14 § mukaan kunnan keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäsenisenä. Jos varajäsen on kuollut taikka estynyt tai esteellinen, saa kunnanhallitus tarvittaessa määrätä väliaikaisen varajäsenen.

Kunnan keskusvaalilautakunnan jäsenen ja varajäsenen esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä

Kunnan keskusvaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilöstön. Se päättää muiden kuin sen kokouksiin tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä vuoksi osallistumaan oikeutettujen henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissaan.

Kunnan keskusvaalilautakuntaan ei sovelleta kuntalaissa tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan tai pormestarin läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissa eikä oikeudesta ottaa asia ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

Valmistelija: Toimistosihteerin Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Keskusvaalilautakunta merkitsee yllä olevat asiat tietoonsa saatetuiksi.

Käsittelystä:

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

KH 19 § Keskusvaalilautakunnan sihteeri

- Selostus: Vaalilain 14 §:n 3 mom. mukaan kunnan keskusvaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilöstön.
- Sihteerin tehtävä ei ole kunnallinen luottamustoimi, vaan sihteeri hoitaa tehtävänsä virkamiehenä.
- Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000
- Päätösehdotus: Keskusvaalilautakunta ottaa sihteerikseen toimistosihteeri Tuomas Raution ja päättää, että korvaus sihteerin tehtävästä on X €. Mahdollisen toisen kierroksen korvaus on X
- Käsittelystä: Toimistosihteeri Tuomas Rautio poistui 19 § ajaksi. Pöytäkirjan pitäjänä toimi Jari Vähänen
- Päätös: Keskusvaalilautakunta ottaa sihteerikseen toimistosihteeri Tuomas Raution ja päättää, että korvaus sihteerin tehtävästä on 1700 €. Mahdollisen toisen kierroksen korvaus on 500 €.
- Otteet/tiedoksi: Jenni Leino/palkanlaskenta Jokioinen

KH 20 § Vaaliviranomaisten kouluttaminen

Selostus: Keskusvaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että
- vaalilautakuntien jäsenet ja varajäsenet,
- vaalitoimikuntien jäsenet ja varajäsenet sekä
- yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat
ovat tietoisia tehtävistään ja vastuistaan.

Tätä varten keskusvaalilautakunnan tai sen henkilökunnan tulee.
1) jakaa hyvissä ajoin ennen vaaleja asianomaisille viranomaisille oikeusministeriön kunnallisvaaleja varten laatimat vaaliohjeet.
2) kouluttaa sopivaksi katsomallaan tavalla sanotut viranomaiset tehtäviinsä.

Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Keskusvaalilautakunta päättää, että vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan koulutusajankohta sovitaan vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtajien kanssa, koulutuksen hoitaa keskusvaalilautakunnan sihteeri. Sihteeri huolehtii materiaalin jaosta sekä koulutuksesta ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijoille.

Käsittelystä:

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

KH 21 § Keskusvaalilautakunnan kokoukset

- Selostus: Kunnan keskusvaalilautakunnan työskentelyyn sovelletaan kuntalakia muutoin kuin vaalilaissa säädetyin osin.
- Ypäjän kunnan hallintosäännön 121 §:n mukaan toimielin pitää kokouksensa päättämänään aikana ja paikassa.
- Hallintosäännön 122 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.
- Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Esityslista lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä.
- Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000
- Päätösehdotus: Keskusvaalilautakunta kokoontuu **26.1.2024**(ennakkoäänestys- ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastaminen ja äänten toimittaminen vaalipiiri lautakuntaan), **28.1.2024**(vaalipäivänä annettujen äänten alustava tulos ja äänten toimittaminen vaalipiiri lautakuntaan) sekä (**mahdollinen** toinen äänestys **9.2.2024, 11.2.2024**) ja tarvittaessa.
- Käsittelystä:
- Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

KH 22 § Ilmoitus oikeusministeriölle vaalitietojärjestelmän kuntakäyttäjistä

Selostus: Vuoden 2024 presidentinvaaleissa kaikki kunnat käyttävät seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä:

- 1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
- 2) ehdokastietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
- 3) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsija, keskusvaalilautakunta ns. ”jätkikirjauksissa”),
- 4) tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunta).

Vaalitietojärjestelmän käyttäjähallinta perustuu ns. vahvaan tunnistamiseen eli jokaisella vaalitietojärjestelmän osajärjestelmää käyttävällä henkilöllä tulee olla joko sirullinen henkilökortti, verkkopankkitunnukset tai matkapuhelimeen liitetty henkilövarmenne (mobiilivarmenne).

Vaalitietojärjestelmän tuotantokäyttö aloitettiin 23.10.2023, jolloin pohjatietojärjestelmä avautui keskusvaalilautakuntien käyttöön. Vaalituki antaa vaalitietojärjestelmän käytöstä tarkempia ohjeita, aikatauluja ja muistutuksia erikseen vaalien valmisteluperiodin aikana.

Toimistosihteeri Tuomas Rautio ilmoitti vaalitukeen 23.10.2023 omat tietonsa kunta(pää)käyttäjätiedoiksi vaalitietojärjestelmän Ypäjän kunnan keskusvaalilautakuntaan.

Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Keskusvaalilautakunta merkitsee yllä olevat asiat tietoonsa saatetuiksi.

Käsittelystä:

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

KH 23 § Presidentinvaalin ulkomainonta

Selostus: Presidentinvaalin ulkomainonta suositellaan aloitettavaksi niillä alueilla, jotka ovat kunnan hallinnassa tai määäämisalueilla, viikkoa ennen ennakoäänestyksen alkua, eli 10.1.2024 alkaen. Ypäjän kunnassa asiasta vastaa Jouko Käkönen.

Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Jouko Käkönen tekee asiasta suosituksen mukaisen viranhaltijapäätöksen. Päätöksessä ilmenee kunnan käytäntö, tiedottaminen hoidetaan kunnan internet-sivuilla.

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

Otteet/tiedoksi: Jouko Käkönen

KH 24 § Vaalitoimitsijat yleisessä ennakkoäänestyspaikassa sekä koti- ja laitosäänestyksessä

Selostus: Keskusvaalilautakunta määrää Ypäjän kunnan ennakkoäänestyspaikkaan vaalitoimitsijat

Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Keskusvaalilautakunta määrää Ypäjän kunnan ennakkoäänestyspaikkaan vaalitoimitsijoiksi seuraavat henkilöt Anna-Mari Viitanen, Susanna Frey, Mia-Maria Ankelo ja Riina Vuorinen. Korvaus vaalitoimitsijoille on KVTES:n mukainen. Koti- ja laitosäänestyksen vaalitoimitsijoina toimivat vaalitoimikunnan jäsenet.

Käsittelystä:

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan.

Otteet/tiedoksi: Anna-Mari Viitanen, Susanna Frey, Mia-Maria Ankelo ja Riina Vuorinen.

KH 25 § Vaaleista tiedottaminen

Selostus: Keskusvaalilautakunnan on hyvissä ajoin ennen ennakkoäänestyksen alkamista tiedotettava, sillä tavoin kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi, seuraavat asiat:

- 1) vaalipäivä 28.1.2024, mahdollinen toinen äänestyspäivä 11.2.2024 sekä äänestysalueiden
 - nimet
 - käyntiosoitteet
 - äänestysaika (9–20)
- 2) ennakkoäänestys 17.-23.1.2024, mahdollinen toinen vaali 31.1-6.2.2024 sekä kunnan alueella olevien ennakkoäänestys paikkojen
 - nimet
 - käyntiosoitteet sekä
 - aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat

Keskusvaalilautakunta voi lisäksi harkintansa mukaan kuuluttaa kotiäänestyksen järjestämisestä ja siihen ilmoittautumisesta sekä muista vaalien toimittamiseen liittyvistä asioista. **Liitteet 1 ja 2.**

Valmistelija: Toimistosihteeri Tuomas Rautio, p. 044 435 2000

Päätösehdotus: Liitteiden 1 ja 2 mukaiset ilmoitukset julkaistaan 29.11.2023 ilmestyvässä Ypäjälaisessä.

Käsittelystä:

Päätös: Päätösehdotuksen mukaan

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

Muutoksenhakukiellot

Kieltojen perusteet	<p>Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.</p> <p>Pykälät: 14–25</p> <hr/> <p>Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät: _____</p> <p>Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät ja valituskieltojen perusteet: _____</p>
----------------------------	--

Oikaisuvaatimusohjeet

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen/hankinto-oikaisuun.</p> <p>Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus/hankinto-oikaisu tehdään, osoite ja posti-osoite:</p> <p>Ypäjän kunta Kunnanhallitus Perttulantie 20 32100 Ypäjä puhelin: https://www.ypaja.fi/yhteystiedot/ sähköposti: kunta@ypaja.fi</p> <p>Oikaisuvaatimuspykälät: _____</p> <p>Hankinto-oikaisu-pykälät: _____</p> <p>Oikaisuvaatimus/hankinto-oikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.</p> <p>Oikaisuvaatimus on toimitettava Ypäjän kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.</p> <p><i>Asianosaisen</i> katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.</p>
---	---

Oikaisuvaatimuksen sisältö	<p><i>Kunnan jäsenen</i> katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7. päivänä siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi kunnan kotisivuille.</p> <p>Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.</p> <p>Oikaisuvaatimuksesta/hankinta-oikaisusta on käytävä ilmi vaatimus perusteen ja se on tekijän allekirjoitettava.</p>
-----------------------------------	--

Valitusosoitus

Valitusviranomaisen ja -aika	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.</p> <p>Valitusviranomaisen, yhteystiedot: Hämeenlinnan hallinto-oikeus Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna Käyntiosoite: Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Puhelinnumero: 029 56 42210 (asiakaspalvelu), tietoliikennekatkon sattuessa 050 407 3429 (lisämaksuton) Faksinumero: 029 56 42269 Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät: Valitusaika <u>30</u> päivää</p> <hr/> <p>Hallintovalitus, pykälät: Valitusaika _____ päivää</p> <hr/> <p>Muu _____ valitusviranomaisen, _____ osoite ja _____ postiosoite Valitusaika _____ päivää</p> <hr/> <p>Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.</p>
-------------------------------------	--

Valituskirjelmä	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:</p> <ul style="list-style-type: none">- päätös, johon haetaan muutosta- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä- perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä:</p> <ul style="list-style-type: none">- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys
------------------------	---

	<p>valitusajan alkamisen ajankohdasta</p> <ul style="list-style-type: none">- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa liitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>
Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan kuluessa.</p> <p>Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite, postinumero Pykälät:</p> <p>Valitusasiakirjat on toimitettava ⁽¹⁾: nimi, osoite, postinumero Pykälät:</p>
Oikeudenkäyntimaksu	<p>Valituksen käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu 250 euroa. Jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä, jos asianosainen on laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.</p>
Valitus markkinaoikeudelle	<p>Oikeudenkäyntimaksu on 2 000 euroa.</p> <p>Jos markkinaoikeudessa käsiteltävässä julkisia hankintoja koskevassa asiassa hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.</p> <p>Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.</p> <p>Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalveluiden alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) soveltamisalaan kuuluvassa muutoksenhakuasiassa peritään markkinaoikeudessa 2 §:ssä säädetyn maksun sijasta 500 euroa, jos muutoksenhakuasia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiasta ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä.</p>
Lisätietoja	<p>Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p>

¹⁾Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.